

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

Cap. 1. Secundum Argumentum contra statum purae naturae petitur ex
fruitione quacumq[ue] beatifica summi boni quae omnes creatas vires
superat. Ostenditur primo ex dilectione Dei quam includit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

CORNELII IANSENII
 EPISCOPI IPRENSIS
 DE STATV
 PURÆ NATVRÆ
 LIBER SECVNDVS.

CAPVT PRIMVM.

Secundum argumentum contra statum puræ naturæ petitur ex frui-
 tione quacunque beatificâ summi boni, quæ omnes
 creatas vires superat. Ostenditur primò ex
 dilectione Dei quam includit.

ET hætenus quidem de primo argumento. quod ex dilectione ultimi finis, qua ad beatitudinem reditur, petivimus. Nunc ad alia progrediamur, quæ ex parte fructus, seu adeptiois illius boni in quo beatitudo sita est, aliorumque bonorum, sine quibus esse nullo pacto potest, erui possunt.

Secundum igitur argumentum principale contra statum puræ naturæ peti potest ex parte fructus Dei, tanquam beatifici boni. Creatura enim rationalis, non solum recta & bona esse non potest, sine dilectione Dei, que dilectio voluntatis est quasi rectus sagittæ motus ad scopi percussioem; aptaque dispositio voluntatis velut materia ad susceptioem beatitudinis tanquam formæ suæ; sed neque beari sine contemplatione velut comprehensione ejusdem Dei potest. Est enim anima rationalis naturaliter, hoc ipso quo rationalis & imago Dei est, tam immensæ capacitatis, ut nulla re aliâ satiatur, & per hoc neque beetur nisi solâ immensitate Dei. Quod significavit Augustinus cum dixit: *In rebus à Deo factis tam magnam bonum est natura rationalis, ut nullum sit bonum quo beata sit nisi Deus.* Quod cum in ejus natura fundatū sit per quam habet quod est capax Dei, ejusque particeps esse potest, nec tam magnum bonum nisi per hoc quod imago eius est, intelligi possit; hinc fit ut, quamdiu eadem ratio imaginis, & capacitas, & consequenter eadem natura permanet, etiam aliter mutata, ac per hoc beata esse non possit nisi Deo. Non enim hoc ex aliqua gratia extrinsecus destinationis, aut accidentariæ elevationis, sed ex excellentia creationis proficiscitur. In tanta enim, inquit Augustinus, excellentia creata est, ut licet ipsa sit mutabilis, inhaerendo tamen incommutabili bono, id est summo Deo, beatitudinem consequatur nec expleat indigentiam suam nisi utique beata sit: eique explenda non sufficiat

nisi Deus. Ex quo principio tantæ excellentiæ imaginis Dei, in qua naturaliter natura rationalis constituta est, & magnitudinis illius boni quo solo beari potest, ac naturaliter debet, fluit etiam ut statim hoc ipso quo Deo caret, non possit esse nisi misera. *Tale quippe bonum est Deus, inquit, ut nemini eum deserere bene sit.* Et in libris de Civitate Dei: *Magna sunt mutabilia bona que adherere possunt, ut beata sint immutabilia bona, quod ut que adeo bonum est eorum, ut sine illo misera esse necesse sit.*

Cum ergo in initio tractatus hujus ex illo ardentissimo desiderio quo naturaliter appetit beatitudinem suam probaverimus aliquem omnino ejus nature finem ultimum esse præstitutum, quo beari possit, nec illa beatitudo obtineri aliter queat, quam fruendo Deo, nisi ejus natura mutetur; inde fit consequens, ut non possit etiam in natura pura creari. Vnum enim ex tribus esset necessarium, vel ut ad inferiorem aliquem finem, hoc est ad creaturam Deo & seipsa inferiorem ordinaretur, cum nec seipsa beari possit, vel ut nunquam beari possit, vel certe ut puræ naturæ viribus assequi possit fructum Dei. Primum, ut diximus est contra naturam creaturæ rationalis, alterum simul contra sapientiam bonitatemque creatoris, tertium est superbissimum & gratiæ creatoris injurium. De duobus primis capitibus habemus Scholasticos consentientes, Neque enim illi negant (quod sciam) Deum etiam puræ naturæ ultimum futurum finem, quo beari possit: Sed de tertio tota quaestio est. Afferunt enim aliqui Dei contemplatione per vires obtentâ naturales, beandam esse naturaliter. Contra hoc ergo, secundum principia sancti Doctoris dicimus, impossibile esse ut ulla creatura quoquo modo fruatur Deo, in quo ejus beatitudo sita est, nisi hoc ei per magnam gratiam Deus ipse largiatur.

Hoc autem primò patet ex eo quod ut fuisse deduximus, omnis omnino vera & sincera dilectio Dei etiam ut auctoris naturæ puræ naturæ vires multum superat. Impossibile est au-

23. tract. beati c. 7.
 23. 14. de Trinit. c. 8.
 23. 14. de Civit. c. 1.

Deus, sicut
 c. 7.
 Lib. 10. de
 Civit. c. 10.

INNO
 MI

est autem, ut in initio libri primi diximus, Beata esse creaturam nisi summum illud bonum diligat, quo beanda est. Nam sicut miseri sunt qui non habent bonum quod diligunt, vel qui diligunt malum quod habent, ita etiam illi qui non diligunt bonum sive illud habeant sive non habeant. *Beatus, quantum existimo, inquit Augustinus, neque ille dici potest qui non habet quod amat, qualecunque sit: neque qui habet quod amat si noxium sit; neque qui non amat quod habet etiam si optimum sit. Brevis omnium ratio est; Nam & qui appetit quod adipisci non potest, cruciatur: & qui adeptus est quod appetendum non est, fallitur; & qui non appetit quod appetendum est, egrotat. Cum enim Deus sit solus, ut alibi dicitur, verus rationalis creatura civis, quo solo sustentari debet ac petest, languoris argumentum est certissimum cibum suum non appetere, hoc est, Deum optimum bonum suum non diligere. Vnde subijcti consequenter, Nihil autem istorum trium animo contingit sine infirmitate, nec miseria & beatitudo in homine vno simul habitare consueverunt. Sine dilectione igitur boni beatitudo esse non potest.*

Secundo, quia beatitudo non potest, secundum Augustinum & veritatem, esse sine fruitione boni: Beatitudo enim fruens & diligenti est propria, unde sicut nec virtus nobis erit nisi

Lib. de morib. Eccl. c. 3.

Ibid.

Lib. de nat. & grat. 20

De morib. Eccl. c. 3.

Epist. 56. Epist. 57.

Adhuc ipse Deus quo iuvenitur, ita nec beatitudo nisi adhuc ipse quo fruamur. Qua de causa fidenter definit in libris de Civitate Dei, beatum esse eum qui Deo frui cepit. Fruitio vero summi boni beatifica sine eius dilectione esse nullo pacto potest. Sexcentis locis hoc docet Augustinus: Quisquis ergo fruatur eo quod amat, verumque summum bonum amat, quibus eum beatum nisi miserimus negat? Et paulo post concludit, ut quoniam Philosophia ad beatam vitam tendit iuxta sententiam etiam Platonis, fruens Deo sit beatus, qui Deum amaverit. Vnde in libro de moribus Ecclesie post diligentem indagacionem beatæ vitæ: Quæram, inquit, restat, ut videas, ubi beatæ vitæ inveniri queat, cum id quod est homini optimum & amatur & habetur, id est possideretur. Quid est enim aliud quod dicimus frui nisi præsto habere quod diligis? Neque quisquam beatus est qui non fruatur eo quod est homini optimum; nec quæquam qui eo fruatur, non est beatus. Cum ergo in præcedentibus fusè probaverimus, omnem omnino veram dilectionem Dei naturæ vires excedere, sed esse præcipuum donum gratiæ Dei, qua diffunditur in cordibus nostris iuxta doctrinam Apostolicam, perspicuum etiam est omnem omnino fruicionem Dei & consequenter omnem beatitudinem de vero creaturæ rationalis bono longissimè vires puræ naturæ superare.

CAPVT SECVNDVM.

Idem probatur ex beatitudine quam Philosophi naturæ lumine in Dei contemplatione posuerunt

HOC autem uberius ex eo demonstrari potest, quod quamvis S. Augustinus sæpius tradat Philosophos Gentiles nonnullos, maximeque Platonicos rectè de creaturæ rationalis beatitudine sensitse, quod in summæ naturæ, hoc est, Dei qui summa veritas & summa ratio est, contemplatione consistat, nunquam tamen eam ipsam beatitudinem, de qua ipsi magnificè ex Philosophiæ regulis loquebantur, per puræ naturæ vires obtineri posse fateatur, sed semper per gratuitum beneficium & adiutorium gratiæ Dei. Certum est autem non alia de beatitudine Philosophos inter se dimicasse nisi de illa quam Scholastici, Philosophorum in hac re discipuli, puræ naturæ tribuerunt, & naturalem creaturæ rationalis beatitudinem vocandam esse dixerunt. Sed audiamus primò Platoniorum de beatitudine sententiam, ut deinde sanctissimi Doctoris iudicium de ejus effectu & largitore subdamus. Platonicos igitur in ea sententia fuisse, quod creaturæ rationalis in spiritibus sive Angelicis sive humanis non aliter beata esse possit, nisi fruitione æternæ veritatis; hoc est luminis intelligibilis, quod est Deus, res est in Augustini scriptis celeberrima. Nam libro 10. de Civitate, Elegimus, inquit, Platonicos omnium Philosophorum merito nobilissimos! Propterea quia sicut sapere potuerunt; licet immortalem ac rationalem vel

Lib. 10. de Civ. c. 1.

intellectualem hominis animam, nisi participatio luminis illius, à quo & ipsa & mundus factus est, beatam esse non posse, ita illud quod omnes homines appetunt, id est vitam beatam; quemquam nisi affectu negant, qui non illi unquam qui est incommuniabilis Deus, privitate casti amoris adhaerit. Et de Angelis, qui in caelestibus habitationibus beati habitant: Si amant nos & beatos esse nos volunt, & profecto inde volunt unde & ipsi sunt; an aliunde ipsi beati aliunde nos? Sed non est nobis nisi cum his excellentioribus Philosophis in hac questione constitutus. Viderunt enim suisque litteris multis modis copiosissime mandaverunt, hinc illos unde & nos fieri beatos, obiecto quadam lumine intelligibili quod Deus est illis, & aliud est quam illi, à quo illustrantur ut clarescant, atque eius participatione perfecti beatitudinis subsistant. Sæpe multumque Plotinus asserit sensum Platonis explians, ne illam quidem quam credunt esse universitatis animam aliunde beatam esse quam nostram: idque esse lumen quod ipsa non est, & quo intelligibiliter illuminante intelligibiliter læcet. Et paucis interjectis ita subtextit: Dicit ergo ille magnus Platonius animam rationalem non habere supra se naturam nisi Dei, qui fabricatus est mundum, à quo & ipsa facta est: nec aliunde illis supernis præberi vitam beatam & lumen intelligentiæ veritatis quam unde præberetur & nobis. Et post multa in eodem libro: Cui Deo simpliciter insisteretis, veritibus quoque Platonis & per multa restantibus solum beatificum bonum est. Et inferius: Cuius Dei &

Cap. 11.